

# AMATŐR FILMÉLET



11—12

ÁRA: 30  
FILL.



# AMATŐR FILMÉLET

I. ÉVF., 1936. NOV — DEC.

FŐSZERKESZTŐ: GYULAI FERENC DR.  
SZERKESZTI: KÁLMÁN T.  
FŐMUNKATÁRS: EHRENTHAL ZOLTÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bpest II.  
Margit-körút 34. 1. em. 1. Tel.: 1-517-71.

FŐBÍZOMÁNY: AMATŐR KINO SERVICE

Szegedi szerkesztőség: Kuhn Antal szerkesztő, Szeged, Kígyó-utca 1. szám, III. em.

Romániai szerkeszt.: Kolozsvár, (Cluj), Str. Grigorescu No. 102. Vezető: Bogyo Lajos

Megjelenik évente tizenkétszer.

Előfizetési árak:	Fotoérettel együtt:
Egy évre 3.— P.	Egy évre 5.— P.
Fél évre 1.50 P	Fél évre 2.50 P.

Romániában:	Fotoérettel együtt:
Egy évre 130 leu.	Egy évre 240 leu.
Fél évre 70 leu.	Fél évre 130 leu.

MAI CÍMLAPKÉPÜNK:  
**KARÁCSONYFA ALATT**

A. DITTMAR. Zeiss Ikon Ideál gép. Tessar F: 4,5 Pernox film exp. 1/10 másodperc.

## Képkertet legolcsóbban **HOFFMANN FERENC**

KÉPKERETGYÁRÁBAN SZEREZHET BE.  
BUDAPEST, IV, KÁROLY-KRT 28. ÉS GERLÓCZY-U. 5.  
ALAPITVA: 1880. ÉVBEN. TELEFON: 1-892-39.

## AMATEUR KINO-SERVICE

BUDAPEST, VII, RÁKÓCZI-ÚT 23. SZ. TELEFONSZÁM: 1-433—99

KIZÁRÓLAG KESKENYFILMMEL  
FOGLALKOZÓ SZAKÜZLET.

RAKTÁRON AZ ÖSSZES GYÁRT-  
MÁNYÚ FELVEVŐ, ÉS LEADÓ,  
GÉPEK, FELSZERELÉSEK, VALA-  
MINT NYERS- ÉS MŰSORFILMEK

## FILMKÖLCSÖNZÉS

SAJÁT, MODERN LABORATORIUM

# Az új Perutz színes film

A Perutz hivatalos közleménye felhasználásával

írta: Gálovölgyi Ferenc

1936 augusztus 6-án a berlini Ufa pavillonban, szakértők előtt egy új eljárással készült színes filmet pergettek le, amely óriási sikerével egy új mértföldkövét jelentette a folytonosan fejlődő fototechnikának. Pompás színek változtak a vászonra vetített képeken. Szinte hihetetlen, hogy a természet káprázatos színeit így pontosan tudják visszaadni.

Ez a nagyszerű teljesítmény a Perutz és Siemens-Halske gyáruk 6 éves fáradhatatlan munkájának eredménye volt, amelynek lényegéről az alábbiakban számolunk be. Minthogy a kutatás két irányban, még pedig elsősorban fizikai, majd másodsorban kémiai téren történt ismertetésünk elején a fizikai részt közöljük.

Ha a fényképezőgépet egy tárgyra irányítjuk, úgy a homályos üvegen a tárgy megfordított és arányosan kisebbitett képe jelenik meg. (Ha nem egyenlő nagyságú, vagy nagyobbító felvételtől van szó. Szerk.) Vegyünk pld. egy fehér virágot. A homályos üvegen a virág minden egyes pontjának egy megfelelő arányban kisebbitett felel meg. A virágról kiinduló fehér sugárnyaláb az objektíven áthaladva rajzolja le a fehér virágot. Hasonlóképpen rajzolná le a zöld levelet is. Ha az objektívet akár négyszögletesen, akár köralakban lerekeszeljük, nem zárjuk ki a kép egy részét sem, csak a fény mennyiséget csökkentjük. Tudjuk, hogy a fehér szín a három alapszín: zöld, piros és kék keverékéből áll. L. 1-ső ábra. Állítsunk most az objektív elé olyan szűrőt, amelynek felső sávja zöld, a középső piros és az alsó része kék. Ebben az esetben a behatoló fényből a felső részen a kék-piros, a középső részén a zöld-kék és az alsó részén pedig a zöld-piros sugarakat kiszűrjük. Így 3 színkivonat keletkezik: felül zöld, középen piros és alul kék.

Az e módon létrejött színkivonatokat a zselatinba ágyazott hengerlencsék (Zylinderlinsen) a fényértéknek megfelelően rögzítik le, úgy hogy a réteg a fordítás után ehhez mérten áttetsző lesz. Minden hengerlencse úgy működik, mint egy mikroszkopikus kicsinységű kamara, amely a szűrt képet (Filterbild) a színérzékeny rétegen megőrökíti. Minthogy számtalan ilyen kicsiny mikroszkopikus nagyságú lencse van beágyazva a film celluloid anyagába, kis sávok (pászták) keletkeznek, amelyek egyformán áttetszők, tehát egyforma fényértékkel (Helligkeit) bírnak.

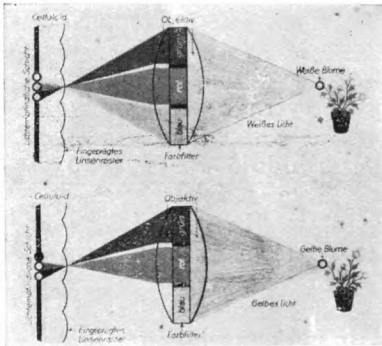
Keverék színek esetén pld. a sárga virág színét jelentő piros és zöld színek keverékénél a kékszűrős rész minthogy nincs kék-sugárnyalábunk, sötét marad, ellenben a zöld és piros sugarak feltétlenül nyomot hagynak és így módon egy zöld és piros pászta keletkezik. Természetes, hogy a zöld, illetve a piros sáv annál jobban telítődik meg egy-egy színnel, mennél több a zöld, illetve piros sugár. Ha most a kék szín is képviselve van, úgy

a kék pászta sem marad fény nélkül s az is nyomot hagy a filmen. Lásd! 2. ábra.

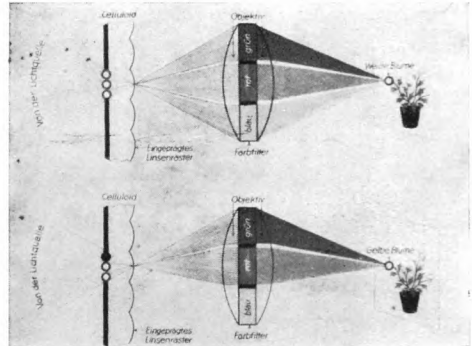
Ha az így keletkezett képet vetíteni akarjuk, megfordul az egész eljárás.

Ismét vegyünk egy pásztát alapul. (L. 3. ábrát.) A fényforrást a film elé helyezve, az áttetsző pászták többé-kevésbé átengedik a fényt, de a henger lencsési úgy törik a sugarakat, hogy a zöld pásztának megfelelőek a zöld, a pirosnak a piros, a kéknek pedig a kék szűrőn keresztül mennek. Természetesen az objektív elvégzi a gyűjtést s a három színt összegyűjtve, a „Fehér fény”-ként fogja vetíteni a vászonra, mert jelen esetben mindhárom szín a fehér szín árnyalatainak megfelelően volt képviselve.

A színes film e fajtái külsőleg nem térnek el a többi filmektől, csak ha erőteljes nagyítóval vizsgáljuk meg, térnek el, találunk rajtuk raszterozást (sávozást). A sávok nagysága, illetve mélysége 14/1000 mm. L. 6. és 7. ábra.



1. 2 sz. ábra



3. 4. sz. ábra.

A 8. ábra mutatja a film keresztmetszetét összehasonlítva egy női hajszállal. A felső hullámvonal ábrázolja a hengerlencsüket (zylinderlinse), ezalatt van a celluloid réteg, majd a 8/1000 mm. vastagságú emulzióréteget látjuk.

Amilyen egyszerűnek látszik a fizikai probléma, oly nehéz volt a gyakorlati keresztülvitele.

Az alapba ágyazott hengerlencséknek egyforma görbületi sugárral és pontos egymáshoz illőséggel kell rendelkezniök. A görbületi sugár 32/1000 mm, a mélység 4/1000 mm. E lencsüket teljesen újszerű anyagból készült hengerek nyomják az alapanyagba. A hengerek barázdáit pedig finom gyémánttal vésték s ezért új csiszoló és mérő eszközökre volt szükség, amelyekkel 1/1000, illetve 30/1000 mm. is mérhető volt.

A teljesen sötétben lefolyó munka megköveteli a gépek egyszerű kezelhetőségét és a hő iránti érzéketlenségét is (melegben tágulnak a barázdák). Ezek a filmek a jelenlegi használatban lévő leadógépekkel is vetíthetők, csak pontosabb filmvezetésről, objektivról és színszűrőkről kell gondoskodnunk. A nagy feivételek háttérénel fellépő színszennyeződést egy külön e célra készült és piacra került objektív szünteti meg.



A másolás menetét a 9. ábra világítja meg.

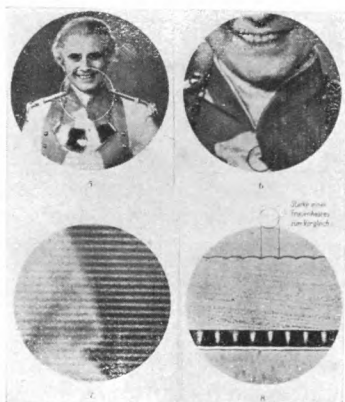
Minden színraszttert a fényforrás színelemeire bont. Tükrök segítségével az egyes színelemeket a filmre vetítik (jobb oldal), ahol annak minden pontja hajszálnál is pontosabban a megfelelő fényárnyalatban rögzítődik. A szélén látható a filmmel együtt futó irányzó szallag lehetővé teszi az egyes objektívek lerekeszelését, amiáltal a másolásnál a színárnyalatok is befolyásolhatók.

Az új filmnél a másolási eljárás tulajdonképpen a fordításban nyilvánul meg és így helyesebben azt mondhatjuk: felvett és másolt film. A régi filmeljárásnál beszélhettünk a negatívokról, amelyeket az új filmek úgy színérzékenységekben, mint szemese-finomságban jóval túlszárnyalnak.

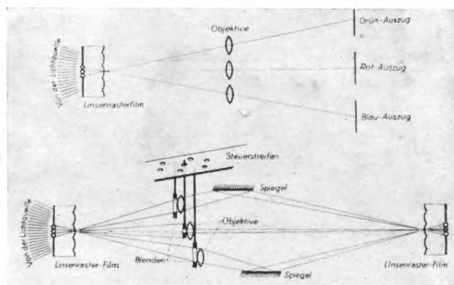
A színes filmek természetes színvisszaadását megfelelő gradá-

5.

6.



7. 8. sz. ábra.



9. 10. sz. ábra.

cióval érték el, de ez a film, — keménysége miatt, — másolatok készítésére nem volt használható. A Perutz gyár is így dolgozott 1932-ig, de ezután hosszas kutatással feltalált egy filmanyagot, amely bár eleinte csak jég között volt pár napig eltartható, felfokozott túlérzékenysége mellett színérzékeny is volt. De a hibák itt is kiütköztek, például az árnyékbán elsikladó rajzok tökéletlen színvisszaadásánál s az egyes képek egyenlőtlen fedettségénél. További baj volt még az is, hogy az előhívóban lévő ammoniák a szemcsészetet fészekszerűen összerántotta. Ezáltal a film, az egyformán megvilágított tónus mellett, nyüzsgő nyugtalanságot mutatott, amint ezt, a fekete-fehér filmeknél gyakran tapasztalhattuk. Az 1932. utáni új eljárással készített emulzióban megszűnt ez a szemcseösszezsugorodás és a megvilágítás is nagyobb ingadozásokat engedett meg. Ezáltal az ammoniákra nem volt szükség, mert a megfelelően összeállított előhívó és gépekkel történő előhívás egyenletesen kidolgozott filmet eredményezett.

Bár mindent elkövettek, hogy a film egyenletes vastagságú

legyen, a filmrétegek kis eltérése néha mégis bajt okozott. A mai színes filmeknél ez a vastagságbeli különbség egy 8/1000 mm. vastagságú rétegnél legfeljebb csak 0.3/1000 mm. lehet. Ezt a kis eltérést az új precíziós öntésű gép működésének tökéletesítése tette lehetővé, amelyet még az épület rezgés átvételétől is elszigeteltek (izoláltak).

Ez az új színes filmkészítési eljárás tehát sok-sok kellemetlenséget küszöbölt ki a filmezésből és olyan filmeket készített, amelyek gradációban, fényérzékenységben és szemcsefinomságban jól megállják helyüket és a mai felkészültség mellett tökéletesnek mondhatók.

Megérthetjük most már röviden azt, hogy lassanként úgy jelennek meg a képek a mozi vásznan, amint azokat a természetben látjuk.

## A trükkfilmek készítése

Az Oktatófilm kirendeltségének engedélyével.

Tóth Bartók Jenő

A mozgófénykép drámai gyorsaságú pergése közben annyira megközelíti a valószerű mozgás látszatát, hogy a nézők érzelmi világára csaknem ugyanolyan erővel képes hatni, mint maga a valóságos esemény. E lelki rezonanciák keltésében pedig lényegileg ugyanaz a száraz mértani szabályosság és optikai csalódás játssza a főszerepet, amely minden játék- és trükkfilm elkészítésénél egyaránt alapul szolgál.

A mai fejlett filmrendezés és felvételi mód mellett, a filmkocka kis derékszögű négyszöge a korlátlan lehetőségek területévé vált ugyan, amit a rendező vagy a trükkrajzoló fantáziájának gazdagsága szerint a legkülönbözőbb módon népesíthet be, de bizonyos mértan-grafikai követelményeket mindenkor szem előtt kell tartania. A filmkocka tehát szűk kis határaival sokkal szabadabb és határtalanabb terület minden színpadi vagy természetbeni játéktérnél, mivel éppen ezen mértan-grafikai törvényszerűségek útján az elérhető hatások emeltyűje mindenkor a rajzoló, vagy rendező kezében van. Nekik módjukban áll bármikor túllépni a reális élet mozgásainak keretét és megszakítás nélkül folytathatják vagy váltogathatják az „emberfeletti” területen a filmjátékot. Ilyen területen mozgó események látása az emberi ügyesség utólérhetetlensége után sóvárgó vágyainkat sokkal jobban ingerli, mint a reális eseményeké, éppen a természetfölöttiség miatt. Már pedig a természetes emberi látás, még ha megtoldjuk is egy lépéssel, azaz műszerrel (mikroszkóp, teleszkóp stb.) csak közelebb hozza az eseményt, de nem teszi természetfölöttivé. Erre csak a trükkfilm képes. Ebben rejlik nagy varázsa.

A trükkfilm alapján véve egyszerű mértani ábrák sorozatából áll, mely ábrák a valódi mozgások analízise alapján szintetikus módon vannak felépítve és pedig úgy, hogy a kívánt cél szerint a természetes mozgás részeit vagy természettudományi elem-

zésben részletezve (tanítófilmek), vagy e mozgásrészleteket torzítva és álomszerűen fantasztikussá változtatva (rajzfilmek) sorakoznak egymásután.

A trükkfilmek készítésénél az említett mértan-grafikai követelmény szerint mindig tekintetbe veendő, hogy a film-mozgás mindig *vetületben*, vagyis a vetítő vászon síkjában történik, akár közeledő, vagy távolodó, akár a kép síkjával párhuzamos vagy ahhoz szög alatt hajló a mozgás. A hajlásszöveget úgy kell megválasztani, hogy a személyek és tárgyak, mint figurális-kompozíció elemek, mozgás közben is harmóniában maradjanak, vagyis megfeleljenek a „képkövetelményeknek“. Mozgásuk sebessége és grafikai vonala pedig a kifejezendő cselekmény és hangulat pillanatnyi változatának megfelelően jellegzetes és következetes legyen. Az utóbbi egyúttal dinamikai követelmény is.

A szereplőknek a képsíkon való elhelyezése, a mozgás vonala, sebessége és hajlásszöge tehát azok a mértani elemek, amelyekre a többi díszítő, esztétikai és más film-játékelemet ráépítjük.

A grafikai követelmény azért fontos, mert a mozgás vonala és hajlásszöge döntő a kép monumentalitása, térhatása, sőt drámai, vagy lírai hatása szempontjából is. A képsíkkal párhuzamosan ide-oda mozgó figurák például csak bábszínházszerű, gyermekesen naiv hatás keltésére jók. Az elmondottakat jól átgondolva jövőnk csak rá, hogy milyen változatosságra van szükség a

## **Movector Billy,**

az olcsó családi vetítő

## **Movector Super,**

a nagyteljesítményű vetítő  
hangfilm adapterrel

**Pan** — fordítófilm

## **Isopan ISS**

fordítófilm, a legmagasabb érzékenységgű, finomszemcséjű ortopankromatikus emulzió, belső és külső felvételekhez

**Pan** — negatívfilm

## **P o z i t í v-** film

Segédeszközök — tartozékok



**A MINŐSÉG JELE!**

minden jelenet jellegéhez megfelelő hajlásszög és mozgásvonal kikeresésnél. A jelleg legfőbb kifejezője mégis leginkább a sebesség, persze az előbbiekkal egybevetve. A kelleténél nagyobb sebesség: ide-oda rohanó emberek, autók stb. mindig humorosan hatnak, éppen úgy, mint a cselekményhez nem illő lassúság, míg a szabályos mozgások mindig komolyabb és az értelemhez szóló cselekményeket jellemeznek.

Ezen megfontolásokat a rajzolt filmeknél felhasználva láthatjuk, hogy a szabályos mozgások ábrázolásához hosszsmértékkel mérhetően egyenletes rajz-fázisváltozások szükségesek, amelyeknek elkészítése igen körülményes és nehéz feladat, úgy-hogy a Miki-egér és a többi tréfás rajztrükkfilm nem csak a szándékos mulattatás céljából születtek, hanem a komoly témájú rajzfilmek technikai nehézségeivel szemben a groteszk mozgás technikailag könnyebb *felvétele* alapján is.

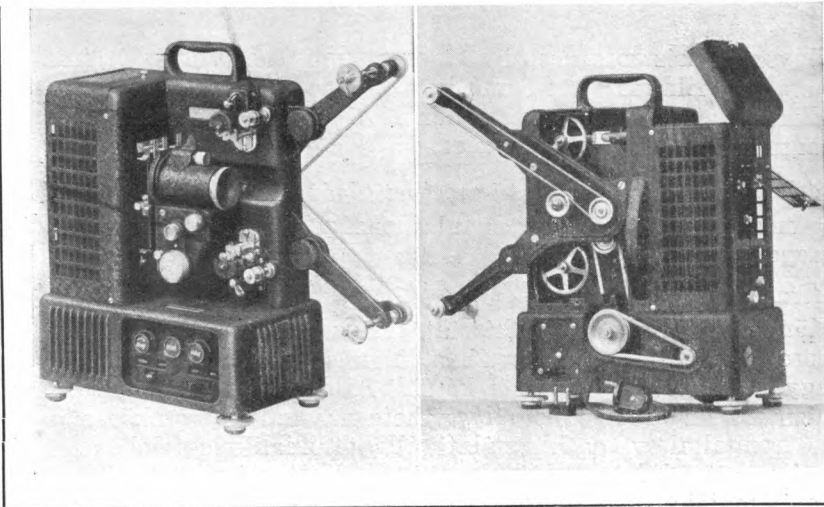
A rajztrükkfilm tehát mozgáselemeket ábrázoló rajz-sorozatok felvételéből áll elő és pedig úgy, hogy a mozgásfázisokat egyenként — külön-külön rajzpapíron — a filmkocka kinagyított formátumába rajzoljuk, azután ezeket a rajzokat sorrendben a trükkasztal felvevőgépe alá helyezve folytatólagosan filmszalagra fotografáljuk. A felvételhez mindig finom, esetleg nóniusz beosztású mértani sablonok szükségesek, különösen a lassú tova-mozgásoknál. A rajz alkatrészek mozgatásához sokszor a való-ságos alkatrészek részletes rajzára van szükség, hogy a moz-gást hűen adhassuk vissza. A részmozgások így sorrendben, egyenként felvéve a filmszalag hosszában rögzítve vannak és levetítve az optikai csalódás következtében ugyanúgy a valódi mozgás látszatát keltik, mint a természetes filmfelvételek kép-kockái. A mozgó tárgy vagy személy konturrajzának minden pontja ugyanis a fázisrajzokon 1, 2, 10, ...mm-el fokozatosan eltolva fekszik (a filmkockákön ennek megfelelően tized és szá-zad milliméterekkel eltolva) és így a pillanatnyi mozgáselemek kivetítve egységes mozgássá folynak össze szemünk előtt, mint a rendes mozgóképeknél. A filmkocka kis méretei miatt (24×18 mm) a rajzolt figuráknak, vagy a kisebb részleteknek pontos tovahaladását (különösen lassú mozgásoknál) csak finom beosztású sablonnal lehet helyesen elvégezni, mert a kivetített mozgó-kép a filmkocka képmézejének lineárisan körülbelül 200-szorosa és így minden milliméter helytelen elmozdulás a rajzon a fel-vétel kivetítésekor a mozgó rész 20 cm-nyi értelmetlen billenését okozza, ami sokszor nevetségessé teszi a legnagyobb fáradság-gal készült rajzfilmet is (akaratlan groteskség). A trükkrajzok tova-mozgatását tehát a kívánt szabályos és nyugodt mozgásnak megfelelően csak tökéletes berendezéssel lehet elvégezni.

Egy méter film 52 képkockájához 52 rajz, vagy részletváltozás szükséges és ez a méter hosszúságú film a vetítéskor kb. 2 másodperc alatt pereg le! A Miki-filmek kb. 300 m. hosszúak, elkészítésükhöz 10—12 ezer rajzváltozat szükséges (amit 40—50 ember 4—5 hónapig rajzol) és a kész film pergési ideje nem több, mint 10 perc! Ebből látható, hogy mily rendkívül fárad-ságos és időrabló a rajzolt trükkfilmek készítése.

A játék — trükkfilmeknél a rendező egész munkája már az

(Folytatás a 142. oldalon)





■ kétméretű mozivetítógép ■

óriási előnye — az általában ismert mozivetítőkkel szemben —, hogy két különböző méretű filmet lehet vele vetíteni.

A kino-amatőröknek gyakori kívánsága, hogy ne csak a saját filmjeiket, hanem más méretű filmeket is vetíthessenek. Ezek lehetnek oktató-, vagy szórakoztató-műsorfilmek, de idegen amatőrfilmek is. Az is megtörténik néha, hogy másik filmméretre tér át az amatőr a felvételezésnél; ilyen és hasonló esetekben mutatkozik a kétméretű vetítógép óriási előnye. Annak a feladatnak a megoldása, hogy egy vetítógéppel két különböző méretű filmet lehessen felváltva vetíteni, eddig nem sikerült maradéktalanul. Az egyik megoldási kísérlet ugyanis arra törekedett, hogy minden egyes alkatrészt, mely a különböző filmméretet vetítéséhez szükséges, kicserélhetővé tegye. Ennél a megoldásnál, míg a kicserélhető alkatrészek egyik garnitúrája használatban van, addig a többi leszerelt alkatrészek szabadon, tartalékban vannak. A filmméret változtatásánál tehát az egyik mérethez szükséges alkatrészek eltávolíthatnak, hogy a másik filmméret alkatrészei azzal behelyettesíthetők legyenek. Igen nagy hátránya ennek a rendszernek az is, hogy a szabadon lévő alkatrészek könnyen elkallódhatnak és ezáltal a másik mérettel való vetítés lehetetlenné válik, de egyébként is, ezeknek a szabadon lévő alkatrészeknek gyakori cserélgése azok időelőtti kopását eredményezi. További hátránya, hogy az alkatrészeknek cserélgése jelentős időt vesz igénybe és ez igen sokszor a vetítés hosszú és egyben kellemetlen megszakítását jelenti.

Egy másik megoldás a teljes vetítőfej kicserélése révén oldja meg ezt a feladatot és pedig oly módon, hogy egy-egy vetítőfejben a megfelelő filmméret vetítéséhez szükséges alkatrészek már benne foglaltatnak. Ez a konstrukció a szükséges második vetítőfej miatt igen drága és további hátránya, hogy a házonkívüli vetítéseknél úgyszólván két vetítógépet kell vinni.

A *Ditmar Kino* kétméretű mozivetítógép technikailag kifogástalanul és tökéletesen oldja meg ezt a feladatot: egy vetítővel felváltva két különböző filmméretet vetíteni.

Magába a vetítőbe vannak beépítve a mindkét filmmérethez szükséges alkatrészek és azok mindenkor üzemképesek.

Egyszerű kézmozdulattal a legrövidebb időn belül történik az átállítás az egyik filmméretéről a másikra.

Elmarad tehát ezáltal szabadon lévő alkatrészek cserélgetése, illetve egy második vetítőfej alkalmazása.

### *A Ditmar Kino kétméretű mozivetítőgép*

a már említett különleges tulajdonságokon kívül egész sor új technikai megoldással rendelkezik:

#### *Általános felépítés*

Könnyű fémöntvényből készült talapzaton, mely a vetítőgép elektromos berendezését foglalja magában, nyugszik a futószerkezet háza, amely ugyancsak könnyű fémből készült. Ebben van elhelyezve a hajtómechanizmus. Az orsótartók súlyeszthetően vannak összekötve a vetítőgéppel és nyugalmi, vagy használati állapotuknak megfelelően rögzíthetők. A krómozott felületek hatásosan ütnek el a tartósan feketére lakkozott nagy felületektől.

#### *Optikai berendezés*

A legnagyobb fénytéljesítmény a fényvesztéség lehetőség szerinti elkerülésével. Ez volt a cél az optikai berendezés megszerkesztésénél. Ezért választott mindenképp a közvetlen világítás, valamint az a megoldás, mely lehetővé teszi a vetítés alatt is a homorútükör, valamint az izzó beállítását a legintenzívebb átvilágításra. A fényerős márka-objektív 1:1,6 a következő gyújtávolságokkal kapható: 25, 35, 50 és 65 mm. Ezáltal válik lehetővé, hogy ugyanarról a helyről különböző nagyságú képek vetíthetők a vetítőfelületre. Ezekszerint tehát a vetítőgép rövid, valamint több mint 20 méter távolságra is használható. Ilyenkor 6 méteres képnagyság ki-vetíthető. A különféle igényeknek megfelelően a *Ditmar Kino* vetítőgép különböző vetítőizzókkal 100—750 Watt fényerőig szerelhető fel. Amatőrök általában 100—250 Wattos izzót fognak használni, nagyobb helyiségekben 750 Wattos izzó használható, szükség esetén ellenállás, vagy transzformátor közbeiktatásával. A túlságos átmelegedést különösen magas Watt-számú lámpák használatánál egy erős ventilátor akadályozza meg.

#### *A vetített kép*

A vetített kép teljesen nyugodtan áll.

A kettős terelőfogak (Greifer) a legnagyobb pontossággal dolgoznak és az elképzelt legnagyobb filmkímélésre vannak beállítva. A képelválasztó vonal a vetített képek legesekélyebb eltolódása nélkül állítható be. Új megoldás, hogy a vetítőgépek mind a négy lába egyenként állítható és ez teszi lehetővé a minden irányban való elhajlást.

A teljes rezgésmentességet egy háromszárnyú hátsó forgózár biztosítja, amelyet a méretcserénél sem kicserélni, sem eltolni nem kell.

#### *A film behelyezése*

A filmnek a filmszatórnába, valamint az elő- és utánvezetésbe való behelyezése az azon elhelyezett irányítószerszerkezettel, biztos és egyszerű. Valamennyi alkatrész anyaga és alakja, melyek a filmmel érintkeznek, úgy választottak meg és úgy vannak lecsiszolva, hogy azok a filmet a legteljesebb mértékben kímélik és könnyen tisztíthatók legyenek. A filmkapu és filmszorító könnyen levehető és tisztítható. Automatikus biztosítóberendezés akadályozza meg úgy a filmnek, mint a terelőfogak megsérülését.

## Üzembehelyezés.

A vetítőnek nemcsak otthoni, hanem házonkívüli vetítésre is alkalmasnak kell lenni. E célból univerzális motorral van felszerelve, mely egyformán használható egyen- és váltóáramhoz. A beépített ellenállás lehetővé teszi a különböző feszültségekhez való bekapcsolást.

A vetítés sebessége a legmesszebbmenően szabályozható. Ha egyes jeleneteket újra látni kívánunk, vagy a visszafelé vetítésnek oly nagyon kedvelt tréfáját akarjuk üzni, elegendő egy kézmozdulat, megváltozik a motor mozgási iránya és a film visszafelé vetíthető, a már lepergett film, motorral tekereshető vissza ilyenkor a vetítőizzó, mely ehhez a művelethez nem szükséges, külön kapcsolóval kikapcsolható. Egyes képek tüzetesebb megvizsgálása vagy azok megmagyarázása végett a vetített képek bárhol megállíthatók. Egy különleges berendezés védi meg a nagy melegkissugárzás által előállható sérüléstől az álló filmet, mely berendezés hővédőkorongból, drótszitából és csillámpalából áll.

A rádióvételt nem zavarja a filmvetítés, mert a motor e célból le van blokkolva és ez az elektromos ütések veszélyének elhárítására is szolgál. Ez a berendezés a motorral együtt, szigetelve, a vetítőházon nyert elhelyezést.

A *Ditmar Kino* vetítógép rendkívül nyugodtan és egyenletesen vetíti a képeket. Ez annak a következménye, hogy minden része elsőrendű anyag és precíz kidolgozású. Zajtompító ferrocellit-kerekek és gummihajtások biztosítják a vetítógép halk járását.

Központi olajozás könnyíti meg a legfontosabb csapágycsuklók kenését. Piros jellel vannak megjelölve a többi olajozandó részek.

## Ellenőrző világítás

A vetítéshez szükséges kapcsolók és beállítókarok a vetítógép jobboldalán áttekinthetően vannak elhelyezve és a vetítés tartama alatt is ellenőrzőlámpácskákkal vannak megvilágítva. Az ellenőrzőlámpácskák lehetővé teszik a filmnek megfigyelését vetítés közben, az esetleges zavarok így azonnal észrevehetőek és kiküszöbölhetőek.

## Felülmulhatatlan



**Kérje mindenütt!**

2860. sz. modell 8 és 16 mm. filmekhez.

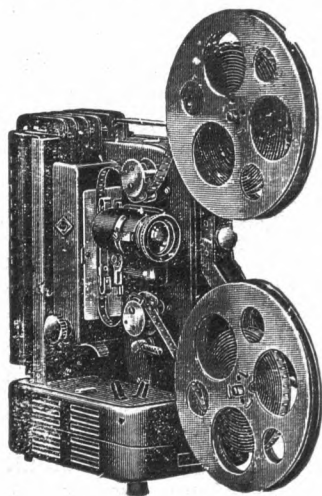
Obj. 1 : 1,6 gyújtávolság 35 mm.

2890. sz. modell 8 és 9,5 mm. filmekhez. Obj. 1 : 1,6 gyújtávolság 35 mm.

2960. sz. modell 9,5 és 16 mm. filmekhez. Obj. 1 : 1,6 gyújtávolság 50 mm.

Kellemes karácsonyi ünnepeket  
és boldog új évet kívánunk  
kedves olvasóinknak!

# Néhány érdekes adat az Eumig gyár vetítőjéről



A wieni Versuchanstalt für Electro-Technik 4563/36. sz. bizonyítványa alapján közlünk néhány érdekes adatot az *Eumig* nagyteljesítményű vetítőjéről (P. II. 16 mm.)

Az alkalmazott blende ú. n. kétszárnyú blende  
a világos sektor 160° (180°)  
a sötét sektor 200° (180°)

220 Volt feszültségnél a mért összáram 5.30 (2.65) Amp.

Menet közben a vetítő hasznos fényereje 83 H. l. m. (36.6 Hlm.), állásnál 42 Hlm. (36.3 Hlm.)

Hatásfoka 0.74% (0.66%), redukált hatásfoka 1.7% (1.32%).

0.9×1.2 nagyságú vetítésnél a kép egyenletes megvilágítása menet közben 1 : 1.58 és 1 : 1.18 állásnál (1 : 1.76 és 1 : 1.76).

A képesség nagyon jó, szélvonal gyengén színezett, torzulás nincs.

A kép ingadozása magasságban és szélességben két mm. alatt van.

A kép által okozott zöreij erőssége előlről 53 (57), balról 54 (56), hátulról 52 (56), jobbról 50 (56) Phon.

Fimhuzás cca 90 gramm (110 gr.)

A készülék egyoldalú „Doppelgreiferrel“ működik, úgy egyen-, mint váltóáramra külön kapcsolás nélkül használható. Ha nieder voltlammával dolgozunk, akkor egy ellenállószekekrényt kell közbe iktatni, mely a helyes beállítást egy kis amperméterrel teszi lehetővé. A lámpa túlterhelése a bekapcsolásnál különleges berendezéssel van megakadályozva. Ha rendes 100 V. 250 W. lámpák vannak használatban, akkor az ellenállás helyett egy rövidre záró dugasz van a gépbe helyezve. Ily esetben az áramerősség nem szabályozható. A motort mindig az áramkörnek megfelelően kell az előellenálláson beállítani, a visszafelé való játszás és megállítás lehetséges. A film visszatekeresése motorikus erővel történhetik. Az objektív finom beállítása tökéletes, kezelése nagyon egyszerű.

Egy végtelen szallag kb. 800 körülfutást végzett, mp.-ként kb. 20 képgyorsasággal, anélkül, hogy akár a perforálást, akár a filmet sértette volna. A készülék minden része a célnak megfelelően készült és iskolai célokra (kb. 18 m.) kiválóan alkalmas.

A zárójelben lévő adatok a P. III. 16 mm. vetítőre vonatkoznak.

A motor ellenállása szintén az áramfeszültségnek megfelelően állítandó, a lámpa direktkapcsolású és niedervoltlampa is épp úgy használható, mint a nagyteljesítményű vetítőnél.

Megállás lehetséges, de a visszatekeresés nem történik motorral. Használata szintén a legegyszerűbb és közepes (10 m.) iskolahelyiség számára kiválóan alkalmas.

---

## Fotoszakkönyvek

## Fotoszaklapok speciális beszerzési forrása

**HASENFELD OSZKÁR** könyvterjesztő vállalata, Budapest, VII., Erzsébet-körút 14. Telefon · 1-367-20.

---



# Majdnem mint a moziban

Fordította:  
Horáczek Rudolf

(Trükkelőtel az Agfa „Movex“-hez.)

Ha a filmamatőr a moziban „nagy“ filmet megnéz, úgy nem annyira a film tartalma érdekli, mint inkább a felvételek technikája és azon gondolkodik, hogy milyen jó volna az ő saját „kínójával“ is hasonló teljesítményeket elérhetni. De ehhez bizonyára igen drága felszerelés szükséges, úgy-e? Oh nem, a „Movex“ és ehhez sajátkezűleg készített eszközzel el lehet érni, hogy feliratok eltűnnek és ismét eltűnnek, a vásznon megjelenik egy kis kör, amely mindig nagyobbra nő és ismét eltűnik és ehhez hasonló egyéb meglepetéseket.

Próbáljuk tehát meg!

Szükségünk van a „Movex“ napellenzőjére, egy fekete kartonlapra és ragasztóra, semmi más nem kell. A fekete kartonlapból kivágunk egy 6 cm. nagyságú négyszöget és ebből kivágunk egy szabályos kört, amelynek átmérője éppen olyan nagy, mint a „Movex“ napellenzőjének az átmérője. A kivágott kartonnégy-szög két oldalát 8 mm. szélességben behajjtuk, ez az ú. n. „csuszda“. A kartonlapot a ragasztóval ráragasztjuk a napellenző elülső oldalára és ezt a „Movex“-re ráerősítjük az objektív elé. Most már készen is vagyunk! Ugye ez egyszerű?

Ez az egyszerű segédeszköz sok felvételi trükköt lehetővé tesz, melyek közül az alábbiakat soroljuk fel:

a) „Függöny“. Egy kb. 4 cm. széles fekete papírsíkot bedugunk a csuszdába. Mialatt a kamera dolgozik, a papírt lassan kihúzzuk. Ez oldalról is történhetik. A jelenet végén, vagy a címfelirat végén ez fordítva történhetik. A hatás olyan, mintha egy függönyt fel-lehúznának.

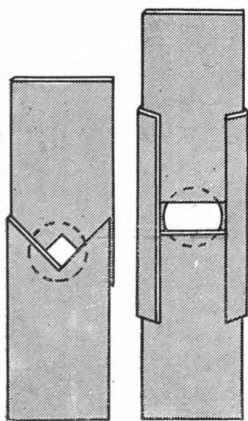
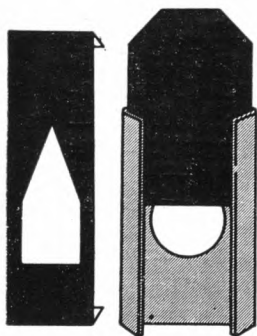
b) Az „ék“. Egy hosszabb papírszelet, amely olyan széles, mint a csuszda, ék alakú kivágással lesz ellátva. A papírszelet lassú kihúzása olyan hatást vált ki, mintha egy világos ék a sötét képbe hatolna és a képből mindig többet és többet mutat. Ezt fordítva is lehet csinálni.

c) „Dupla függöny“. Két papírszeletet, úgy mint a) alatt bedugunk a csuszdába, úgy hogy a közepén kissé fedjék egymást. Ha a két papírszelet egyszerre mind a két irányban kihúzzuk, úgy olyan hatást érünk el, mintha a kép vagy felirat megjelenése középről történne. Ezt is lehet fordítva csinálni.

d) A „Harapófogó“. Az eljárás ugyanaz, mint a dupla függöny-nél, de a két papírszelet háromszögű kivágással van ellátva. A két papírszelet kihúzása által keletkező négyzetes kivágás az ellenkező hatást mutatja, mint amikor a moziban egy kis kör mindig jobban megnő és lassan az egész kép világos lesz. Fordítva is lehetséges.

e) „Leváltás“. A jelenet befejeződik a „függöny“ lebecsátásával. A filmet egy kissé visszaesavarjuk és „függöny“ felgördülésével kezdjük az új jelenetet. A két részjelenetnek egyforma hosszúnak kell lennie.

A felsorolt példák nem merítik ki az összes lehetőségeket. A kivágott papírlap különböző alakja különböző hatásokat vált ki, úgyszintén átlátszó papír használata is. Próbálkozzunk tehát és találjuk ki új lehetőségeket!



optikai csalódásra van építve. Ha ugyanis normálisan lehetetlen akarunk fotografálni, akkor vagy külön, sötét háttér előtt felvett jeleneteket kell összekopírozni, vagy a szereplők és környezet különböző méretekben egyszerre együvé fotografálva a távlat csalókasága folytán látszanak egymáshoz viszonyítva hajmeresztően fantasztikusnak, vagy pedig egyszerűen költségmegtakarítás céljából kis modelleket készítenek az exotikus, vagy távol fekvő színtérről, ahol az esemény történik és pl. a piramisok, a velencei paloták, vagy más érdekes környezet kis modellje a műteremben felállítva helyettesíti a valódit a felvételeknél. Ezek is trükk-felvételek, de itt a rendező és az operatőr a kivitelező. A két módszer, a rajzolt és rendezett trükk kombinálásával ma már a legfantasztikusabb ezeregyéji mesejelenetek is olyan valószínűen fotografálhatók, hogy — a film varázsa még mindig emelkedőben lévén — nem is szabad az illúziót tovább rontani!

## MIT SZÓL HOZZÁ?

*Dániában* Fonokrom Film néven keskenyfilm vállalat létesült, amely a mindjobban szaporodó amatőr filmezők érdekeit óhajtja kiszolgálni.

\*

*A német tanintézetekben* ezideig 6644 keskenyfilm leadógép van működésbe. Ezek a gépek 28.000 filmkópiát forgalmaztak.

\*

*Az amerikai* Paramount gyár „Trail of the Lonesome Pine” címmel készítette el az első szabadtéri színes filmjét. A film nagyon jól sikerült s a természet színeit a legnagyobb hűséggel adja vissza.

\*

*A bécsi Fraenkel mérnök* új keskenyfilm kazettát konstruált. A kazetta futuritból készült s a legnagyobb, — napfényen fekete kendő alatt is elvégezhető, — töltést enged meg. A kazetta teljesen por- és kárcmentes.

\*

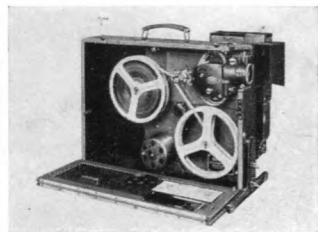
*Németországban* oly törvény lépett életbe, amely a híradókészítés közben felvett dalok, zeneszámok stb. szerzőjogi védelmét felfüggesztette. Ezzel a német

filmhíradó készítés munkája nagy mértékben megkönnyítette.

\*

*Párisban*, a francia nevelésügyi minisztérium film-múzeum létesítését határozta el. A múzeum 1937-ben nyílna meg s a francia kinematografiára vonatkozó összes emlékeket felölelné.

## Hírek



A piacon lévő számos keskenyfilm-vetítő között különösen fel tűnik a Zeiss Ikon-féle 16 mm-es Kinox. A készülék előnye cél-

szerű és könnyen áttekinthető konstrukciójában rejlik s benne a Zeiss Ikon-gyár sok év tapasztalatát gyűjtötte. A készülék egy 375 W 75 V-os lámpával van ellátva, amely rendkívül világos fényt ad és egészen 3 m-es képszélességig elegendő. A film behelyezése rendkívül egyszerű és a kezelés oly áttekinthető, hogy azt minden amatőr nehézség nél-

kül elvégezheti. A készülék természetesen visszafelé való vetítésre is be van rendezve. Az erre való átkapcsolás egyszerűen egy emeltyű áthelyezésével történik. A vetítőkészülék kívülről bőrönd alakú és így utazásra is könnyen vihető. A lámpaház ilyenkor a készülék belsejében nyer elhelyezést.

---

---

## I. évfolyam 1936. tartalomjegyzéke

- ifj. Ásványi József:* Filmvisszatekereselő készülék elkészítése. 61. old. A filmorsó házi készítése. 76. old. A filmmegőrző doboz. 87 old.
- Böhm Sándor dr.:* Az amatőrfilm ragasztása. 75. old.
- Dávid Imre:* Keskenyfilm és a társadalom. 19. old.
- P. Dimény Ili:* A Kodakolor eljárás alapelvei. 38. old. A felvétel és vetítógépünk karbantartása. 71. old.
- Ehrenthal Zoltán:* Amatőrfilmek előhívása és fordítása. 69. old. 85. old.
- F. Forintos Titusz:* A filmvágás. 7. old. 21. old. Magasnyomású higanygőzlámpa. 13. old. A film színezése. 67. old. 83. old. Hangulat technika. 99. old. Előhívó készítés. 119. old.
- F. Kiss Vilma:* A szulfid szerepe az előhívóban. 45. old.
- Gálvölgyi Ferenc:* Film a pedagógia szolgálatában. 121. old. Az új Perutz színes film. 131. old.
- Gosztonyi Géza:* Árnykép filmezés. 60. old.
- Györky László:* Az amatőr kisfilm. 56. old. Mit filmezzünk? 115. old.
- Gyulai Ferenc dr.:* Parallaxis. 23. old. Hatásos filmfeliratok egyszerű eszközökkel. 31. old. Egyes filmkockák nagyítása. 59. old. Nagy felvételek. 68. old. A mágnespatkó, mint segédeszköz. 103. old. Az arc kikészítés. 118. old.
- Hell Viktor:* Az Ozaphan film. 44. old.
- Kálmán T.:* A befogás. 22. old. Mennyibe kerül a film. 87. old. A televízió és a film. 93. old.
- Cs. László István:* Szenzációk az amatőrfilmen. 51. old.
- Gy. Losonczy Anna:* Mozgóképtől az állóképig. 29. old. Nagyobb mélységélesség jobb filmfelvétel. 35. old.
- Oktatófilm:* 9. old. 27. old. 43. old. 91. old.
- Pillich Lajos:* A film alapanyaga. 70. old.
- Sziklay György dr.:* A lappangási időszak. 40. old.
- A. Tesléry László:* Színszűrők pótlása. 37. old. A rögzítő nátron. 52. old.
- Tóth Bartók Jenő:* A trükkfilmek készítése. 134. old.
- Vörösváry Ferenc Béla:* Keskenyfilm az oktatás szolgálatában. 55. old.
- Vörösváry Zoltán János:* Fotolámpák élettartamának növelése. 101. old.

**Legszebb  
karácsonyi  
és ujévi  
ajándék**



## Amatőr-mozi

### EUMIG felvevő kamarák (9.5 mm. filmek részére)

Index kamara 1:2.8 fényerejű Meyer Trioplannal, beépített fotocellával	P 365.—
Index kamara, beállítható 1:2.8 fényerejű Meyer Trioplannal, beépített fotocellával	P 460.—
Index kamara 1:1.5 fényerejű Meyer Plasmáttal, beépített fotocellával	P 620.—
Kinokamara 1:2.8 fényerejű Meyer Trioplannal	P 205.—
Kinokamara beállítható 1:2.8 fényerejű Meyer Trioplannal	P 240.—
Kinokamara 1:1.5 fényerejű Meyer Plasmáttal	P 455.—
A beállítható 1:2.8 fényerejű Trioplanos 75 mm gyutávú 1:2.8 fényerejű Meyer Teleobjektív is kapható	P 255.—
Kazetta	P 7.30
Előtétlencsék 30, 50 és 100 cm	P 9.—
Sárgaszűrők	P 9.—
Index kamarákhoz szűrő és fotocellaszűrő (Zellenfilter) sorozat (6 db)	P 33.—
Bőrtáska, eredeti	P 30.—
Bőrtáska, magyar gyártmány	P 20.—
Panoráma fej, bármely stativra alkalmazható	P 15.—
Vetítő 9.5 mm. film részére, 2 db. 140 m. szuperorsóval, 100 Wattos izzóval	P 315.—
Vetítő 16 mm. film részére, 2 drb. 140 m. szuperorsóval, 100 Wattos izzóval	P 270.—
Grossraumprojektor (nagyteljesítményű vetítő) iskolák, klubok, termek stb. részére, cserélhető 35, 50 vagy 65 mm gyutávú Meyer Kinon I. optikával, 1:1.6 fényerővel, komplett felszereléssel, 2 db 140 m szuperorsóval, 250 w. izzóval és plafondlámpával, 8 vagy 9.5 mm vagy 16 mm. filmek részére, egyaránt	P 610.—

Az izzók minden áramkörnek megfelelően cserélendők, ellenben a motor univerzális és minden áramkör részére beállítható. A nagyteljesítményű vetítőkhez 400 w. izzó is kapható 110 Volt feszültségben.

Az EUMIG P. III. vetítő 8 vagy 9.5 vagy 16 mm filmek részére, nagy fényerejű Meyer Kinon I. optikával, 1:1.6 fényerővel, kitűnő hűtéssel, gombnyomásos megállító szerkezettel (vagy Pathé-rendszerű megállító szerkezettel), visszatekeressel, 100 w. izzóval, 2 db 140 m. szuperorsóval és tokkal	P 366.—
Áttekereslők 8 vagy 9.5 vagy 16 mm filmek részére	P 17.60
Ragasztóprés 8 vagy 9.5 vagy 16 mm filmek részére	P 13.20
Filmkitt	P 2.20
Filmtisztító	P 3.30
Szuperorsó 140 m film részére	P 6.60

Vezérképviselő: SILBERER ÉS FORNÉT Budapest, V., Bálvány-u. 16.

Telefon: 1-276-23.

Nyomatott: Schinkovits és Társai-nyomda, Budapest, VI., Lovag-u. 20. Telefon: 1-233-68.  
Felelős szerkesztő és kiadó: Gyulai Ferenc dr., Budapest, II., Margit-körút 34.